

Handläggare
Andersson Gerd
Gunneriusson Karlström Märit

Datum
2017-10-27

Diarienummer
UBN-2017-4922

Utbildningsnämnden

Riktlinjer för Uppsala kommuns tillsyn av enskild verksamhet – förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att fastslå de föreslagna riktlinjerna för Uppsala kommuns tillsyn av enskild verksamhet – förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg samt lägga ärendet till handlingarna.

Bakgrund

I december år 2016 granskades Uppsala kommuns tillsyn av fristående förskolor av KPMG. Tillsynen bedömdes som ändamålsenlig och att den bedrivs systematiskt och strukturerat. I rapporten pekar KPMG på fyra åtgärder för nämnden att vidta. En av åtgärderna är att nämnden ska fastslå riktlinjer för tillsynen. Med denna rapport är denna åtgärd genomförd.

Föredragning

Riktlinjerna för Uppsala kommuns tillsyn av enskild verksamhet; förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg beskriver Uppsala kommuns tillsynsansvar, delegationsordning samt de huvudsakliga dragen i tillsynen. Detta innefattar ett tydliggörande av innehållet i regelbunden tillsyn, förstagångstillsyn, tillsyn på förekommen anledning samt vilka beslutstyper tillsynen kan resultera i.

Konsekvenser för barn/elever

Riktlinjerna ger stöd i arbetet med att förbättra kvaliteten i förskoleverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Handläggare
Gerd Andersson

Datum
171025

Diarienummer
UBN-2017-4922

Riktlinjer för Uppsala kommuns tillsyn av enskild verksamhet – förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg

Tillsynsansvar

Utbildningsnämnden i Uppsala kommun har tillsynsansvar för den fristående förskoleverksamheten och annan fristående pedagogisk verksamhet inom kommunen. Tillsyn ska genomföras av samtliga fristående förskolor och annan pedagogisk verksamhet i kommunen i enlighet med 26 kap 2 och 4 §§ i Skollagen.

Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen.

En kommun har tillsyn över

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap 7§ andra stycket, och
2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap 10§.

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs. Tillsynen handlar bland annat om att säkerställa kvaliteten i verksamheten och tillsynen ska också fungera som ett stöd för den enskilda verksamheten. Inom ramen för tillsynen ska därför råd och vägledning ges.

Delegation

Utbildningsnämnden har gett utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun i uppdrag att genomföra tillsyn av fristående verksamhet: Ansvar för tillsyn ligger hos enheten för uppföljning och analys vid avdelningen för Systemstöd. Ansvar för att fatta beslut inom regelbunden tillsyn sker enligt delegation.

Olika sorters beslut	Beslutande
Föreläggande, anmärkning, avstå från ingripande	Enhetschefen för uppföljning och analys
Föreläggande med vite	Förskoleutskottet
Återkallande av godkännande	Utbildningsnämnden

Skolinspektionens uppdrag

Statens skolinspektion har tillsynsansvar för kommunal förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, samt hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar av fristående verksamhet enligt skollagen. Skolinspektionen granskar hur kommunen uppfyller sitt tillsynsansvar utifrån frågeställningarna nedan:

- Finns organisation och rutiner i Uppsala kommun för att systematiskt och regelbundet bedriva tillsyn över fristående förskolor och fritidshem enligt skollagen?
- Bedriver Uppsala kommun systematiskt och regelbundet, tillsyn över fristående förskolor och fritidshem och har tillsynen fokus även på kvalitetsaspekterna enligt 8 kap. skollagen?
- Vidtar Uppsala kommun tillräckligt kraftfulla åtgärder enligt 26 kap. skollagen vid konstaterade brister?

Arbetet med tillsyn i Uppsala kommun.

Regelbunden insamling av uppgifter

De fristående verksamheterna deltar i kommunens årliga enkäter till vårdnadshavare med barn i förskola och pedagogisk omsorg, samt till barn i fritidshemmen. Vartannat år skickas också en enkät för egenkontroll ut till de fristående huvudmännen. Enkätsvaren ligger delvis till grund för bedömning av hur angeläget det är att inleda en regelbunden tillsyn.

Ta emot och utreda klagomål på fristående verksamheter

I tillsynsansvaret ingår också att utreda misstankar om missförhållanden inom fristående verksamheter. Detta kan till exempel ske efter anmälan eller klagomål, eller efter det att utbildningsförvaltningen på annat sätt fått kännedom om missförhållanden. Tillsynen är då ofta enbart inriktad på sakfrågan. Här görs mestadels en skriftlig utredning av missförhållandena och ärendet avslutas med en tjänsteanteckning.

Om uppgifterna i klagomålet är allvarliga eller om de svar som inkommer i den skriftliga hanteringen är bristfälliga inleder kommunen en *Tillsyn på förekommen anledning*, se nedan. Det kan också hända utbildningsförvaltningen tidigarelägger en *Regelbunden tillsyn*.

Tillsyn

Utbildningsförvaltningen arbetar för närvarande med tre olika typer av tillsyn.

- Regelbunden tillsyn – tillsyn enligt bestämd cykel.
- Förstagångstillsyn – tillsyn av en nystartad fristående verksamhet under verksamhetens första år.
- Tillsyn på förekommen anledning – tillsyn efter anmälan.

Råd och vägledning

Råd och vägledning ges i samband med den regelbundna tillsynen. I övrigt lämnas information på en gemensam webbplats, utförarwebben, och fristående huvudmän för

förskolor bjuds också in till regelbundna informationsmöten. Fristående huvudmän bjuds även in till den årliga chefsdag som ordnas av utbildningsförvaltningen i september.

Regelbunden tillsyn

Utgångspunkten är att samtliga fristående verksamheter (förskolor, fritidshem och pedagogisk omsorg) i Uppsala kommun ska inspekteras inom en period om högst 4 år.

Tillsynen utgår från de lagar och regler som finns för verksamheten och syftar till att alla barn ska vistas i en trygg och utvecklande miljö.

Urvalsprinciper för vilka förskolor som ska inspekteras i vilken ordning ser ut som följer:

- Spridning avseende resultat på föräldraenkäter.
- Spridning avseende svar i egenkontroll.
- Tidigare genomförda tillsyner och utfall av dessa.
- Klagomål eller andra signaler

Tillsynens moment

Tillsynen innehåller kartläggning av huvudmannens verksamhet, besök med observation av verksamheten, samt intervjuer med huvudman, förskolechef och vid behov förskollärare. Kartläggningen innefattar bland annat en genomgång av den dokumentation som inhämtats från huvudmannen.

Vad granskas

Tillsynen utgår från ett bedömningsunderlag, som fylls i vid dokumentgranskningen och vid besöket. Bedömningsunderlaget innefattar följande områden:

Förutsättningar för verksamheten – huvudmannens kunskap om lagar och regler, barnantal, personaltäthet, förskolechefens utbildning och erfarenhet, personalens utbildning och erfarenhet, lokaler och lärmiljöer, huvudmannens juridiska och ekonomiska förutsättningar, samt måltider.

Kvalitet och utveckling av verksamheten – huvudmannens, och i förekommande fall förskolechefens, systematiska kvalitetsarbete, verksamhetens arbete mot de nationella målen för verksamheten, den pedagogiska dokumentationen vid förskolan, samt hur barnen ges möjlighet till utveckling och lärande.

Trygghet och säkerhet – rutiner för att garantera barnens trygghet och säkerhet i verksamheten, registerkontroll, anmälningsplikt och klagomålshantering.

Förstagångstillsyn

En nystartad verksamhet ska besökas under verksamhetens första år. Förstagångstillsynen har två syften:

- Att kontrollera att huvudmannen och verksamheten arbetar utifrån de planer som godkännandet/rätt till bidrag bygger på.

- Att en nyetablerad huvudman ska kunna få råd och vägledning tidigt i uppbyggnaden av verksamheten.

Vid en förstagångstillsyn granskas verksamheten på ungefär samma sätt som vid en regelbunden tillsyn, med undantag för granskning av dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet, där fokus istället ligger på att granska huvudmannens och verksamhetens plan för arbetet med att följa upp, analysera och utveckla verksamheten.

Tillsyn på förekommen anledning

Vanligtvis utreds klagomål och synpunkter på verksamheten skriftligt, men om det föreligger misstanke om allvarliga missförhållanden i en verksamhet görs ett oanmält tillsynsbesök.

Vid ett oanmält besök används relevanta delar av materialet för regelbunden tillsyn och frågorna inriktas på att fånga de områden inom vilka eventuella missförhållanden gäller.

Beslut efter tillsyn

Huvudman och förskolechef får ta del av det protokoll som skrivs i samband med tillsynen. Det finns då möjlighet att komma med kompletteringar eller synpunkter på sakuppgifterna i protokollet. Utifrån den samlade information utbildningsförvaltningen tagit in görs en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten och ett beslut fattas. Besluten riktas till huvudmannen, alltså den som är ytterst ansvarig, för verksamheten. Om tillsynen visar på brister ställer utbildningsförvaltningen krav på åtgärder i beslutet. I beslutet står det också hur lång tid huvudmannen har på sig för att åtgärda bristerna. De beslutstyper som används är:

- Föreläggande
- Föreläggande med vite
- Anmärkning
- Avstår från ingripanden

Uppföljning av tillsyn

Om en verksamhet har fått föreläggande om att åtgärda brister vid tillsynen görs en uppföljning av vidtagna åtgärder. Är de redovisade åtgärderna tillräckliga avslutas ärendet. Om bristerna kvarstår skrivs ett nytt föreläggande, eventuellt förenat med vite. Om en huvudman inte åtgärdar allvarliga brister, trots att de har fått ett föreläggande från utbildningsförvaltningen, kan Utbildningsnämnden återkalla godkännandet i ett beslut.

Återkoppling till utbildningsnämnden

Utbildningsförvaltningen återkopplar tillsynen till utbildningsnämnden genom att besluten redovisas på delegationslista. Besluten rapporteras också muntligt vid förskoleutskottets månadsvisa möten som en stående sammanträdespunkt. Det skrivs också årligen en rapport till utbildningsnämnden som sammanfattar tillsynen.